

Піддячий Володимир Миколайович

доктор філософії, старший науковий співробітник відділу андрагогіки
Інститут педагогічної освіти і освіти імені Івана Зязюна НАПН України, Україна

МЕНТОРСТВО ЯК ПРАКТИКА СУПРОВОДУ НАВЧАННЯ ДОРΟΣЛИХ

Впродовж навчання дорослих ефективною є практика індивідуальної взаємодії з фахівцем, який на високому рівні володіє змістом своєї роботи, її формами, методами та засобами і здатний передавати необхідні знання, надавати зважені рекомендації і наставляти з метою підвищення продуктивності праці [2]. Такий метод навчання називається менторством. Він спрямований на створення умов для набуття досвіду діяльності, розкриття здібностей, інтересів, схильностей, якостей та особистісно-професійного потенціалу підопічного (менті) через заплановані види діяльності під керівництвом досвідченого наставника (ментора) [4].

Зазвичай, у своїй взаємодії з підопічним ментор найчастіше використовує такі методи як аналіз життєвого досвіду, бесіда, демонстрування та опис. Це пов'язано із необхідністю формування мотивації діяльності та пояснення умов для досягнення успіху. Робота ментора спрямована на особистісно-професійний розвиток підопічного, допомогу у адаптації до нових умов життя і праці, організації здорового способу життя, морально-психологічну підтримку для саморозвитку [3]. Ментор є досвідченим фахівцем, який наставляє підопічного з метою підвищення ефективності та продуктивності його діяльності, надає допомогу, підказки, поради, передає досвід, знання, норми, цінності, сприяє вихованню, професійній підготовці, професійному розвитку та зростанню тощо [5].

Серед функцій, які виконує ментор виокремлюють: 1) допомога у визначенні пріоритетів та розробці ефективної стратегії особистісно-професійного розвитку; 2) підтримка у вирішенні проблемних ситуацій та здійсненні аналізу роботи; 3) мотивування здобуття досвіду з метою досягнення успіху; 4) ознайомлення з нормами та особливостями роботи; 5) оцінка ідей, конструктивна критика та надання пропозицій щодо корегування діяльності; 6) передача та демонстрація застосування знань на практиці; 7) розвиток професійної культури; 8) слідкування за прогресом виконання завдань; 9) сприяння налагодження професійної комунікації.

Для того щоб підвищувати мотивацію та ефективність навчання підопічного у ментора мають бути розвинені такі якості як здатність до самоорганізації, відповідальність, естетичність, комунікативність, тактовність, терплячість, цілеспрямованість та чуйність.

Перевагами використання методу менторства є навчання на робочому місці без відриву від професійної діяльності, реалізації індивідуального підходу до взаємодії з підопічним, прискорення його адаптації до діяльності в нових умовах та формування позитивного ставлення до роботи.

Розпочинаючи взаємодію з менті, ментор бере на себе моральне зобов'язання допомагати йому у особистісному та професійному зростанні впродовж усього періоду співпраці. Це передбачає створення умов для розширення кругозору, ефективного розвитку необхідних для виконання робочих завдань компетентностей, формування цінностей та конструктивного ставлення до виконуваної роботи й оточуючих. Важливим у роботі ментора є уміння власним прикладом демонструвати застосування знань, навичок, технологій, умінь, цінностей та якостей, які необхідно сформувані у підопічного для виконання запланованої роботи, а також отримувати зворотній зв'язок щодо результатів навчання [1].

Використання методу менторства здатне суттєво підвищити продуктивність діяльності і результативність навчання дорослих, оскільки сприяє не тільки розвитку їхніх професійних компетентностей, але й особистістичних якостей.

Список використаних джерел:

1. Піддячий В. М. (2021). Сутність і зміст андрагогічної компетентності педагогів. Молодь і ринок, № 10, 29–35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2021_10_7
2. Піддячий В. М. (2020). Сутність і зміст професіоналізації педагогів у контексті освіти впродовж життя. Вісник післядипломної освіти. Серія : Педагогічні науки, Вип. 13, 185–199. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vporp_2020_13_14
3. Піддячий М.І. (2020). Ключові компетентності старшокласників: організація здорового способу життя. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць. Київ: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова. Випуск 3 К (123) 20, 315–319.
4. Піддячий М.І. (2019). Соціально-професійний розвиток: компетентнісно орієнтоване навчання старшокласників. Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи: збірник тез I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи». Київ : Педагогічна думка. С. 104–107.
5. Радченко В. В. (2019). Менторство в системі післядипломної освіти лікаря. Медична освіта, №1, 116–120. URL: https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/med_osvita/article/view/10094